

Sygn. akt I C 1729/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2017r.

Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku, Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Agnieszka Piotrowska

Protokolant: sekr. sąd. Michał Czerwiński

po rozpoznaniu w dniu 03 marca 2017 r. w Gdańsku, na rozprawie

sprawy z powództwa Funduszu (...) sp. z o.o. w G.

przeciwko W. W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego W. W. na rzecz powoda Funduszu (...) sp. z o.o. w G. kwotę 2.704,94 zł (dwa tysiące siedemset cztery złote dziewięćdziesiąt cztery grosze) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 26 lipca 2014r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanego W. W. na rzecz powoda Funduszu (...) sp. z o.o. w G. kwotę 898,15 zł (osiemset dziewięćdziesiąt osiem złotych piętnaście groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. przyznaje kuratorowi A. S. wynagrodzenie w kwocie 600 zł (sześćset złotych).

UZASADNIENIE

Powód Fundusz (...) sp. z o.o. w G. wniósł pozew w postępowaniu nakazowym o zapłatę przez pozwanego W. W. na rzecz powoda kwoty 3.804,94 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 26.07.2014r. do dnia zapłaty oraz kosztami zastępstwa procesowego i kosztami procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwu podano, iż powód jest w posiadaniu weksla wystawionego przez pozwanego na kwotę 3.804,94 zł z terminem płatności do dnia 25.07.2014r. Powód wezwał pozwanego do zapłaty i wykupu weksla, pozwany nie uregulował należności wobec powoda.

Zarządzeniem z dnia 17.10.2016r. ustanowiono dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego kuratora procesowego. Kurator wniosła o oddalenie powództwa, podniosła zarzut nieistnienia zobowiązania będącego podstawą wystawienia weksla, zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z deklaracją wekslową, zarzut niewymagalności roszczenia wynikającego ze stosunku podstawowego.

W odpowiedzi powód wskazał, iż w dniu 11.04.2014r. pozwany zawarł z (...) sp. z o.o. z siedzibą w G. umowę pożyczki na kwotę 2.601 zł. Powódka tego samego dnia zawarła z pozwanym umowę poręczenia, która stanowiła zabezpieczenie umowy pożyczki. Wobec braku spłaty pożyczki umowa została wypowiedziana, a powód jako poręczyciel dokonał spłaty zobowiązania powoda wobec pożyczkodawcy w kwocie 3.381,23 zł. Pozwany wypełnił weksel na kwotę 3.804,94 zł na co składał się kwota 3.381,23 zł oraz koszty dwóch wezwań w łącznej kwocie 400 zł nadto odsetki w kwocie 23,71 zł.

W odpowiedzi na powyższe kurator pozwanego podniosła zarzut braku legitymacji czynnej, powód nie wykazał aby osoba działająca w imieniu pożyczkodawcy i poręczyciela była uprawniona do ich reprezentacji, nadto podniosła iż postanowienia obydwu umów dotyczące opłat z tytułu poręczenia, wezwania do zapłaty, wizyty w domu stanowią niedozwolone klauzule umowne, nie zostały one indywidualnie uzgodnione z klientem, stanowią obejście przepisów o odsetkach maksymalnych, są ukrytym wynagrodzeniem pożyczkodawcy i poręczyciela.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 11 kwietnia 2014 roku pomiędzy powodem W. W. jako pożyczkobiorcą, a (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. jako pożyczkodawcą została zawarta umowa o pożyczkę (...) (...). Pożyczkodawca udzielił pożyczkobiorcy pożyczki w kwocie 2.601 zł. Pozwany został zobowiązany do zwrotu pożyczki w 4 ratach. Koszt ustanowienia zabezpieczenia pożyczki stanowiła prowizja za poręczenie w kwocie 901 zł. Stopa procentowa pożyczki przeterminowanej została określona w wysokości odsetek maksymalnych. Określono opłaty za monit, wezwanie do zapłaty w kwocie 200 zł, wizytę w domu 300 zł.

(dowód: umowa pożyczki k. 116-117)

W dniu 11 kwietnia 2014r. pomiędzy powodem a pozwanym zawarta została umowa poręczenia (...) (...). Poręczyciel – powód udzielił pozwanemu poręczenia za zobowiązania W. W. z tytułu pożyczki udzielonej na podstawie umowy nr (...), poręczenie obejmowało kwotę podstawową uruchomionej pożyczki, naliczone odsetki, wszelkie koszty w tym koszty windykacji. Określono opłaty za monit, wezwanie do zapłaty w kwocie 200 zł, wizytę w domu 300 zł. Zabezpieczeniem udzielonego poręczenia były dwa weksle zabezpieczające wiarygodności z tytułu realizacji umowy poręczenia.

(dowód: umowa poręczenia k. 118)

Pismem z dnia 26.05.2014r. pożyczkodawca wezwał W. W. do zapłaty zaległej raty w kwocie 666,59 zł, 3,51 zł tytułem odsetek umownych, 200 zł tytułem opłat. Pismem z dnia 11.06.2014r. pożyczkodawca wypowiedział umowę pożyczki i wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 3.099,07 zł w tym: 2.666,34 zł tytułem kapitału, 32,73 zł tytułem odsetek umownych, 400 zł tytułem opłat. W dniu 01.07.2014r. pożyczkodawca poinformował W. W., że poręczyciel w dniu 30.06.2014r. dokonał spłaty jego zadłużenia w kwocie 3.381,23 zł. Pismem z dnia 02.07.2014r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 3.381,23 zł tytułem zwrotu świadczenia wykonanego stosownie do umowy poręczenia, 2,96 zł tytułem odsetek, 200 zł tytułem opłat. Pismem z dnia 16.07.2014r. powód zawiadomił pozwanego o wypełnieniu weksla na kwotę 3.804,94 zł z datą płatności 25.07.2014r.

(dowód: wezwania do zapłaty wraz z dowodami nadania k. 118-128)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne częściowo.

W niniejszym postępowaniu powód wywodził swoje roszczenie z weksla własnego in blanco, wystawionego i wypełnionego na podstawie deklaracji wekslowej. Weksel ten miał służyć zabezpieczeniu wszelkich roszczeń wynikających z wykonania przez powoda umowy poręczenia.

W tym miejscu należy stwierdzić, iż zgodnie z utrwalonym orzecznictwem po podniesieniu zarzutów przeciwko żądaniu pozwu opartego na podstawie weksla gwarancyjnego, spór z płaszczyzny stosunku prawa wekslowego przenosi się na ogólną płaszczyznę stosunku prawa cywilnego. Strony mogą zatem powoływać się na podstawy faktyczne i prawne wynikające z łączącego je stosunku prawnego, który jest źródłem dochodzonego przez powoda roszczenia cywilnoprawnego, nawet jeśli okaże się, że roszczenie wekslowe nie istnieje (wyrok SN z 14.03.1997 r., I CKN 48/97, OSNC 1997/9/124; uchwała SN z 24.04.1972 r., III PZP 17/70, OSNC 1973/5/72).

Ponadto każda ze stron z mocy art. 6 k.c. i 232 k.p.c. powinna wykazać okoliczności, z których wywodzi skutki prawne. Powód powinien więc wskazać na gruncie niniejszego postępowania w jaki sposób wypełnił weksel (co składa

się na kwotę, na którą opiewa weksel), natomiast pozwany powinien wykazać, iż roszczenie powoda ze stosunku podstawowego w całości albo w części nie istnieje (por. uzasadnienie uchwały SN z 24.04.1972 r., III PZP 17/70, OSNC 1973/5/72; wyrok SA w Poznaniu z 02.03.2005 r., I ACa 1413/04).

Stan faktyczny w sprawie jest w istocie w znacznej części niesporny. Ostatecznie poza sporem bowiem leżał bowiem fakt zawarcia umowy pożyczki oraz poręczenia, nadto fakt wypłacenia kwoty pożyczki, jak i spełnienia swego zobowiązania przez poręczyciela. leasingu, a także fakt wystawienia i poręczenia weksła. Pozwany podnosił jednak, iż powód nie wykazał, aby osoby podpisujące z pozwanym umowy były upoważnione do reprezentowania pożyczkodawcy i poręczyciela. Wskazać jednak należy, iż jak wynika z treści umowy pożyczki oraz umowy poręczenia zostały one zawarte w lokalu przedsiębiorstwa przeznaczonym do obsługi publiczności, nadto były to umowy które zazwyczaj były dokonywane z osobami korzystającymi z usług tych przedsiębiorstw, a zatem zgodnie z treścią art. 97 k.c. osobą czynną w lokalu przedsiębiorstwa, która zawarła umowy z pozwanym należało poczytywać za umocowaną do dokonywania tego rodzaju czynności.

Powyższe okoliczności Sąd ustalił w oparciu o przedłożone przez strony dokumenty, które nie były kwestionowane co do swej treści przez żadną ze stron. Z dokumentów tych wynikało, iż umowa pożyczki została wypowiedziana a zatem zobowiązanie wynikające z tej umowy stało się w całości wymagalne.

W dalszej kolejności pozwany podniósł zarzut istnienia klauzul abuzywnych, wskazując, iż zapisy obydwu umów dotyczące opłat i prowizji stanowią niedozwolone klauzule umowne i jako takie nie wiążą go.

W myśl art. 385¹ § 1 k.c., za niedozwolone postanowienia umowne uznaje się postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Z przytoczonego sformułowania wynika zatem, że możliwość uznania danego postanowienia umownego za niedozwolone zależy od spełnienia następujących przesłanek: postanowienie nie zostało uzgodnione indywidualnie, a więc nie podlegało negocjacji; ukształtowane w ten sposób prawa i obowiązki konsumenta pozostają w sprzeczności z dobrymi obyczajami; ukształtowane we wskazany sposób prawa i obowiązki rażąco naruszają interesy konsumenta; postanowienie umowy nie dotyczy sformułowanych w sposób jednoznaczny głównych świadczeń stron, w tym ceny lub wynagrodzenia. Powyższe przesłanki muszą zostać spełnione łącznie, natomiast brak jednej z nich skutkuje, że Sąd nie dokonuje oceny danego postanowienia pod kątem abuzywności.

W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, że w niniejszej sprawie powyższe przesłanki w odniesieniu do postanowień umownych określających opłaty za wezwania, monity, wizyty windykatorka zostały spełnione.

Wedle definicji art. 385¹ § 3 postanowienia umowy "nieuzgodnione indywidualnie" to takie, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. Chodzi tu więc o takie klauzule umowne, które zostały objęte "indywidualnym", odrębnym uzgodnieniem (np. stanowiły przedmiot negocjacji). Takimi postanowieniami z reguły nie są postanowienia wzorców (bo te, w trybie związania nimi konsumenta przyjętym w art. 384, w ogóle nie podlegają "uzgodnieniu", dlatego też okoliczność, że kontrahent wiedział o określonych klauzulach (względnie mógł się dowiedzieć), nie oznacza, że klauzulę "uzgodniono". W niniejszej sprawie wysokość opłat wynikała ze wzorca umowy – pozwany mógł je jedynie w całości przyjąć lub odrzucić. Tym samym należy uznać, że nie zostały one uzgodnione indywidualnie. Powód na okoliczność przeciwną nie zaoferował żadnego dowodu.

Przedmiotowe postanowienia nie dotyczą także, zdaniem Sądu, głównych świadczeń stron umowy. Należy przede wszystkim wskazać, że ustawodawca zastosował w tym względzie formułę negatywną, stanowiąc, że ocena dopuszczalności klauzul nie dotyczy postanowień określających główne świadczenia stron, w tym ceny lub wynagrodzenia, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Wprawdzie ustawodawca nie określił, co należy rozumieć przez sformułowanie „główne świadczenia stron”, ale należałoby sądzić, że z reguły są to takie elementy

konstrukcyjne umowy, bez których uzgodnienia nie doszłoby do jej zawarcia czyli tzw. essentialia negotii. Z pewnością głównych świadczeń stron w ramach umowy pożyczki czy poręczenia nie stanowią opłaty za takie czynności jak wezwanie do zapłaty czy wizyta w domu.

Odnosząc się natomiast do kwestii ukształtowania praw i obowiązków konsumenta w sprzeczności z dobrymi obyczajami i w sposób rażąco naruszający interesy konsumenta należy zacytować stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 13. 07. 2005 r. (I CK 832/04): "W rozumieniu art. 385¹ § 1 KC "rażące naruszenie interesów konsumenta" oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym, natomiast "działanie wbrew dobrym obyczajom" w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku. Obie wskazane w tym przepisie formuły prawne służą do oceny tego, czy standardowe klauzule umowne zawarte we wzorcu umownym przekraczają określone przez ustawodawcę granice rzetelności kontraktowej twórcy wzorca w zakresie kształtowania praw i obowiązków konsumenta". W ocenie Sądu wskazane postanowienia umowy nakładały na pozwanego obowiązek ponoszenia opłat za czynności które wymagały od drugiej strony umowy nieznacznego nakładu pracy i środków, w sytuacji gdy wysokości opłat nie odpowiadała tym nakładom, opłaty te były znaczący w porównaniu do wysokości udzielonej pożyczki. W istocie wskazane opłaty w ocenie Sądu stanowiły zysk przedsiębiorcy a nie zwrot poniesionych przez niego kosztów w związku z daną czynnością. W związku z powyższym należało uznać, że przedmiotowe postanowienia umowne nie wiąże stron, a co za tym idzie brak jest podstaw do świadczenia przez pozwanego na rzecz powoda z tego tytułu. W oparciu o niedozwolone klauzule umowne pożyczkodawca naliczył kwotę 400 zł tytułem wezwań do zapłaty, kwotę 300 zł tytułem wizyty windykatora, poręczyciel naliczył natomiast kwotę 400 zł tytułem wezwań do zapłaty. Skoro obowiązek zapłaty tych kwot wynikał z postanowień uznanych za niedozwolone klauzule umowne tym samym powód nie był uprawniony do uzupełnienia weksla na te kwoty.

Mając powyższe na uwadze Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.704,94 zł (3.804,94 zł – 1.100 zł), oddalając powództwo w pozostałym zakresie. O odsetkach orzeczono zgodnie z treścią art. 481 k.c.

O kosztach Sąd orzekła zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu w oparciu o treść art. 98 k.p.c. Skoro powód wygrał w 71% w takiej części należał mu się zwrot kosztów procesu.

Na koszty poniesione przez powoda składała się opłata od pozwu w kwocie 48 zł, koszty zastępstwa prawnego w kwocie 600 zł, koszt opłaty skarbowej 17 zł, zaliczka na wynagrodzenie kuratora w kwocie 600 zł.

Wynagrodzenie dla kuratora ustalono w oparciu o § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej z dnia 13.11.2013r.

ZARZĄDZENIA

1. (...)
2. (...)
3. (...)